

**MINISTERSTWO
RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

**Uzupełnienie do Sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego Pomoc
Żywnościowa 2014-2020 za 2021 r.**

DOTYCZY:	Wkładu Programu w realizację celu wspierania spójności społecznej, podwyższenia poziomu włączenia społecznego oraz zmniejszenia liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o przynajmniej 20 mln w UE		
DATA:	8 lipca 2022 r.	NR:	DPS.VIII.8113.2.1.2022.OR

W odpowiedzi na pismo z dnia 5 lipca 2022 r. (znak: Ares(2022)4904489) dotyczące konieczności uzupełnienia sprawozdania rocznego z wdrażania Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 za 2021 r., przekazanego Komisji Europejskiej za pośrednictwem systemu SFC w dniu 22 czerwca br., poniżej przedstawiam informacje w zakresie wkładu Programu w realizację celów Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, o których mowa w art. 3 Rozporządzenia nr 223/2014 w sprawie FEAD.

W Polsce wsparcie w formie paczek i posiłków, oferowane w ramach POPŻ, uzupełnia wieloletni rządowy program *Posiłek w szkole i w domu na lata 2019 – 2023*. Strategiczne cele programu to z jednej strony zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych, z drugiej zaś udzielenie wsparcia finansowego gminom na zapewnienie posiłków wydawanych w stołówkach szkolnych oraz dowóz posiłków do miejsc zamieszkania osób dorosłych, w tym niewychodzącym z domu ze względu na wiek, stan zdrowia czy niepełnosprawność. Ze środków przekazywanych w ramach programu gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy. Ze środków przekazanych gminom z Programu udziela się wsparcia w szczególności:

- 1) dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- 2) uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- 3) osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub

**MINISTERSTWO
RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

niepełnosprawnym – w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

W odróżnieniu od POPŻ, za realizację Programu odpowiadają gminy, a nie organizacje pozarządowe.

Tabela 1. Liczba osób objętych Programem „Posiłek w szkole i w domu”

Rok	Liczba dzieci	Liczba osób dorosłych	łącznie liczba osób
2019	512 121	532 528	1 044 649
2020	457 307	556 925	1 014 232
2021	384 130	489 086	873 216

Pomimo podobieństw, pomoc dostępna w ramach POPŻ oraz w programie krajowym nie jest porównywalna, nie tylko z uwagi na wyższe kryterium dochodowe w PO PŻ (obecnie 220% ustawowego kryterium dochodowego). Większość odbiorców programu krajowego to dzieci korzystające z posiłków w szkołach. Osoby dorosłe stanowią zaś zdecydowaną większość odbiorców POPŻ (ponad 70%). W tym przypadku przeważa pomoc w formie paczek żywnościowych, nie zaś gotowych posiłków.

Niemniej jednak na przestrzeni ostatnich trzech lat można zaobserwować podobne trendy w obydwu programach, tj. spadek łącznej liczby odbiorców. W przypadku programu krajowego spadek dotyczył ponad 171 tys. osób, przy czym spadek w większym stopniu dotyczył dzieci (ok. 128 tys.) niż osób dorosłych (ok. 43 tys.). Spadek liczby odbiorców końcowych PO PŻ jest mniej dynamiczny, ale również zauważalny globalnie, choć nie w przypadku wszystkich grup docelowych. O ile tendencja spadkowa jest zauważalna w odniesieniu do dzieci poniżej 15 roku życia (-29 tys.), to wśród osób powyżej 65 roku życia odnotowano wzrost liczby odbiorców (+14,5 tys.).

Tabela 2. Liczba odbiorców końcowych PO PŻ

Rok	łącznie liczba osób
2019	1 356 228
2020	1 337 134

**MINISTERSTWO
RODZINY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

2021	1 253 515
-------------	-----------

Powyższy trend znajduje odzwierciedlenie w relatywnie lepszej sytuacji finansowej gospodarstw domowych z dziećmi w porównaniu do gospodarstw, w których głównym źródłem dochodu są emerytury lub renty.

Jedną z istotnych form wsparcia dla rodzin z dziećmi jest świadczenie wychowawcze dostępne w ramach Programu „Rodzina 500+”. Program „Rodzina 500+” działa od 1 kwietnia 2016 r. Świadczenie wychowawcze w wysokości 500 zł rodzice otrzymają niezależnie od dochodu na każde dziecko do ukończenia przez nie osiemnastego roku życia.

Zgodnie z danymi za 2019 r., którymi dysponowały ośrodki pomocy społecznej, wśród odbiorców POPŻ, ok. 689 tys. osób to członkowie rodzin, których budżet domowy zasiłowały środki pochodzące z Programu „Rodzina 500+”. Ośrodki pomocy społecznej w większości przyznają, iż nie obserwują spadku zainteresowania pomocą żywnościową spowodowanego dostępnością świadczenia wychowawczego. Według ich szacunków skala „odpływu” odbiorców z POPŻ w wyniku poprawy sytuacji materialnej rodzin to ok. 16 tys. osób. Warto dodać, że świadczenia wychowawczego nie wlicza się do dochodu przy określaniu uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej. Wydaje się więc, że w przypadku najuboższych mieszkańców Polski, dodatkowe środki finansowe przeznaczane są na zaspokojenie innych potrzeb niż podstawowe, w tym żywnościowe, które wspiera POPŻ i krajowy program *Posiłek w szkole i w domu*.

Uzasadnione wydaje się zatem stwierdzenie, iż POPŻ oraz programy krajowe uzupełniają się w celu zwiększenia spójności społecznej oraz włączenia społecznego, a w rezultacie – zmniejszenia liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Z poważaniem

Bogumiła Dertkowska
Zastępca Dyrektora
Departamentu Pomocy i Integracji
Społecznej
/-podpisano elektronicznie-/